

ΤΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

[Μεταξύ τῶν φιλολογικῶν κύκλων τὸ ὄνομα *Κώστας Παρορίτης* εἶνε
ἡδη πολὺ γνωστόν, προσκαλεῖ δὲ ἀπό τίνος ζωηρόν τὸ ἐνδιαφέρον
καὶ τὴν προσοχὴν δύσων παρακολουθοῦν μὲν κά-
πιον θερμὸν ζῆλον τὴν σύγχρονον παρ' ἡμῖν
λογοτεχνικὴν καὶ φιλολογικὴν ἔξελιξιν. Πολ-
λαὶ ήθογραφικαὶ τοῦ σελίδες, παταχωρηθεῖσαι
εἰς τὸν «Νουμᾶν», καὶ ίδιως δύο σειραὶ δη-
γμάτων τοῦ ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ τοὺς τίτλους
«Ἀπὸ τὴν ζωὴν τοῦ δευτεροῦ» καὶ «Οἱ νεκροὶ
τῆς ζωῆς», ἐσχάτως δὲ ἐν κοινωνικόν τοῦ δω-
μάντσο «Στὸ ἄλμπουρο», τὸ δρόπον διακρίνει
δυνατὸς ἁραλισμός, πλῆρες εἰκόνων καὶ σκη-
νῶν καὶ τύπων καὶ μορφῶν παραμένων ἀπό
την ζωὴν καὶ τὴν ψυχολογίαν τῶν λαϊκῶν
ιδίως στρωμάτων, μᾶς ἀποκαλύπτονταν δλονεύ-
ενα διηγηματογράφον τῆς πρώτης γραμμῆς, ἀντλούντα τὰς ἐμπνεύ-
σεις του, τὸ ὑλικὸν καὶ τὰ χρώματα ἀπὸ τὴν ώμὴν γύρω του
πραγματικότητα, ἐπιφυλάσσοντα δὲ ἡμῖν ἀναμφιβόλως δυνατώτερα
καὶ καλλιτεχνικῶς ἀριττερά ξόγια. Τινὰ τῶν ἔργων του μετεφρά-
σθησαν καὶ εἰς ἑνένας γλώσσας. Ἡ διεύθυνσις τοῦ Ἑθνικοῦ Ἡμε-
ρολογίου προσβάίνει καὶ εἰς τὴν ἔξης ἀποκαλύψιν. Παραθέτουσα
ἔδω τὴν εἰκόνα τοῦ ἀγνώστου τέως συγγραφέως, καθιστᾶ γνωστὸν
νως δ. κ. Λ. Σουραίας, διδάκτωρ τῆς φιλολογίας καὶ νῦν ὑπηρετῶν
ώς Σχολάρχης εἰς "Υδραν].

ΤΟ ΣΥΠΝΗΜΑ

Ἔ γυναικα του βογγολογάει, κουβαριασμένη δίπλα στὸ παρα-
γών. "Ενα χοντρὸ κούτσουρο κουφοκαίει ἀκόμα καπνίζοντας
πάνω στὴ στάχτη κι' ὁ καννὸς πνιγερός, ἄλλος σκορπιέται μέσα
στὴν κάμαρα, ἄλλος κάνει νὰ βγῆ ἀπὸ τὸ μικρὸ φεγγίτη θολώ-
νοντας τὸν ἀγέρα. Ρηχτὲς χάμω στὴ γῆς καμπόσες τάβλες χορο-
πηδοῦνται στὸ κάθε πάτημα.

"Ενα ψωμὶ κριθαρένιο, μαῦρο, κρέμεται στὸ σκοινί, πάνω
στὴν τάβλα.

— Βασίλη, μουρμουρίζει ἡ ἄρδωστη μὲ τὰ μάτια σφαλιχτά,
ἐνῷ ἡ κάμαρα τῆς πιπιλίζει τὸ μιαλό. Ἡ γλῶσσα τῆς καίει.
Σκυφτὸς ἔκεινος δέω στὸν κῆπο, βιτανίζει μὲ μιὰν ἀσπρῃ
πουκαμίσα δεμένη στὴ μέση του, ξεστήθιαστος, μὲ τὶς ἀντες
γυμνές, μπρούντζινες. Ὁ ηλιος φουντωμένος, ξεφρενιασμένος

χύνει ἀλύπητα τὸ κάμα του στὴ διψασμένη γίς, ρουφῶντας κάθε στάλα δροσιᾶς ἀπὸ τὰ σωθικά της τὰ πυρωμένα. Τάραποσίτια ψιλόλιγνα γέροντες λυπημένα, λιγοθυμῶντας τὰ φτωχὰ γιὰ λίγο νεράκι. Δυὸς τρία παιδάκια, μισόγυμνα, ξυπόλυτα, ἀχτένιστα, κυλιοῦνται στὸ χῶμα τὸ καυτερό.

— Πατέρα, κάτι ἀνθρώποι, φωνάζει ἡ μικρά του κόρη, ἡ Κατερίνα, ὃς ὅχτω χρονῶν μὲ κάτι γαμπίτσες σὰν καλάμια, μάτια γαλανὰ καὶ μαλλιὰ κίτρινα, χρυσόξενα σὰν ὄφιμα στάχια.

Βγάίνει ἀπὸ τὸν κῆπο μ' ἔνα κακὸ προαίστημα. Τί· θέλουνε ξένοι ἀνθρώποι στὸ σπίτι του; Αὐτὸς πουθενὰ δὲν πάει καὶ κανεὶς δὲν τοῦ πατάει.

Σοβαροί, ἀμύλητοι ζυγώνουνε οἱ ξένοι. Φορτωμένος χαρτιὰ ὁ ἔνας τυλίγει στὸ μανίκι του μιὰν ἀσπρογάλαζη κορδελίτσα, ψιθυρίζει κάτι παραξένα ἀκατάληφτα λόγια, κι' ἀρχίζει νὰ γράφῃ ἀκουμπώντας τὸ χαρτὶ πάνω στὴν πεζούλα τοῦ πηγαδιοῦ. Οἱ ἄλλοι δυὸς σιγαλοκουβεντιάζουνε. Ο Βασίλης χάσκει. Τὰ παιδιὰ μαζώνουνται δίπλα του φοβισμένα, σὰν κλωσσοπούλια, ποὺ βλέπουνε νὰ περνάῃ ἀψηλὰ τὸ μαῦρο γεράκι, κοιτάζοντας μὲ ἀπορία τὸν ξένοντας.

Ο ἀνθρώπος μὲ τὴν κορδελίτσα ὅλο καὶ γράφει. Οἱ ἄλλοι δυὸς ζυγώνουνε τὸ Βασίλη καὶ ζητῶνται νὰ τοῦ πιάσουνε κουβέντα. Κεῖνος τοὺς κοιτάζει κατάματα σὰ νὰ μὴ νοιώθῃ τί τοῦ λένε.

— Υγεία νάναι, μουρμουρίζει ὁ ἔνας.

— Ετσι είναι ὁ κόσμος, ἀντισκόβει ὁ ἄλλος.

Τριμένα τὰ λόγια τους, κοντά. Ποιός εἶπε πῶς ἔτσι είναι ὁ κόσμος; Καὶ γιατί νάναι ἔτσι; Καὶ γιατί νὰ μὴν είναι γιὰ ὅλους; . . .

Ο ἀνθρώπος μὲ τὴν κορδελίτσα τέλειωσε τὸ γράψιμο κάποτε. Δυὸς ἀγελάδες στέκονται παραπέρα συλλογισμένες, ἐνῷ καμπόσες κόττες τσιμποῦνε τὶς κοπριὲς πίσω τους. Τὸ γουροῦνι χώνεται ἀκόμα βαθύτερα στὸ λάκκο του μουγκρίζοντας.

Ο Βασίλης τὰ βλέπει ὅλα, ὅλα τὰ νοιώθει, μὰ δὲν ἔχει κουράγιο νάνοιξῃ τὸ στόμα του, λὲς καὶ τοῦ δέθηκε ἡ γλῶσσα.

Ἐνας ἀνθρώπος ζυγώνει στὶς ἀγελάδες, τοὺς περνάει καὶ τῶν δυονῶν ἔνα σκοινὶ στὸ λαιμὸ κι' ἀρχίζει νὰ τὶς τραβάῃ στὸ δρόμο.

— Έχει γειά, Βασίλη.

— Πομονή καὶ γειά νάναι, ξαναλέει πάλε ὁ ἄλλος ἡλίθια.

Μοῦ οὐ οὐ! .. Μουγκρίζουνε λυπητερὰ οἱ ἀγελάδες γυρίζοντας πίσω τὰ κεφάλια τους μὲ μάτια βουρκωμένα, λὲς καὶ δὲ θέλουνε νὰ φύγουνε. Στυλώνουνε χάμω τὰ πόδια τους, τινάζουνε τὶς οὐρές τους, μουγκρίζουνε σὰ νὰ λένε: « Βασίλη, ποὺ μᾶς ἀφήνεις; »

Κεῖνος κοιτάζει μὲ μάτια γουρλωμένα.

— Καλὲ πατέρα, δὲ βλέπεις; Μᾶς παίρνουνε τὴν Κανέλλα μας καὶ τὴν Ξανθή μας, φωνάζει ὁ Θύμιος, ἔνα ἀγοράκι ὃς πέντε

χρονῶν καὶ παίρνοντας ἀπὸ χάμω πετρίτσες, ἀρχίζει νὰ τοὺς πετροβολάῃ τοὺς ξένους τοὺς κλέφτες μὲ μάτια γιομᾶτα ἔκπληξη, ποὺ ὁ πατέρας του δὲν κουνιέται σὲ μιὰ τόσο φανερὴ κλεψιά.

— Πατέρα, μᾶς τὶς πήρανε, πάει! φωνάζει δυνατὰ σὰ νὰ θέλῃ μὲ τὶς φωνές του νὰ τόνε συνεφέρῃ ἀπὸ τὸν ὑπνό ποὺ φαίνεται βυθισμένος.

‘Ο σκύλος γαυγίζει καὶ φτάνοντας γοργὸς δαγκώνει τὴν οὐρὰ τῆς Κανέλλας καὶ στυλώνεται στὰ πισινὰ πόδια του, σὰ νὰ λέῃ: « ‘Οχι, δὲ θὰ σ’ ἀφήσω νὰ σὲ πάρουνε ». Τὰ παιδιὰ ἀρχινῦνε τὰ κλάματα, οἱ κόπτες ξαφνιασμένες κακαρίζουνε. Σὰ νὰ βγάζουνε κανένα λείψανο μέσα ἀπὸ τὸ σπίτι!

Τώρα πιὰ οἱ ἀγελάδες δὲ φαίνονται. Ἀπὸ μακριὰ μόνο κάποτε φτάνουνε σβυστὰ τὰ μουκανητά τους.

— Θὰ μᾶς τὶς φέρουνε πάλε πίσω, καλέ; ρωτάει ὁ Θύμιος ποὺ σπάζει τὸ μυαλουδάκι του γιὰ νὰ ξηγήσῃ τὸ φέρσιμο τοῦ πατέρα του.

‘Ο Βασίλης ζαρώνει τὰ χεῖλα του. Δὲν τοῦ πάει νὰ πῇ ψέμιματα.

— Γιατὶ μᾶς τὶς πήρανε, πατέρα; ρωτάει ἡ Κατερίνα σοβαρεμένη κάτι σπουδαῖο βάζοντας μέσα στὸ ξανθὸ κεφαλάκι της.

— Γιατὶ χρουστᾶμε, παιδί μου, μουρμουρίζει ὁ Βασίλης κοιμισμένα.

Γουρλώνει τὰ ματάκια του ὁ Θύμιος γιὰ νὰ ξηγήσῃ τὴν πρωτάκουστη λέξη μὲ τὴν ίδεα πὼς γίνεται ἔτσι σοφώτερος.

‘Ο Βασίλης μπαίνει στὸ σπίτι.

— Τί κάνουνε οἱ ἀγελάδες; ρωτολογιέται ἡ ἀρρωστη κάτω ἀπὸ τὴν χοντρὴ βελέντζα ποὺ τὶς ἀγκυλώνει τὰ μάγουλα, δίχως νὰ βγάλῃ ὅξω τὴν μύτη της.

— “Οξω, βόσκουνε, ἀποκοίνεται κεῖνος σιγαλά.

Νυχτώνει.

— Σūρε, Βασίλη, νάρμενης τὶς ἀγελάδες καὶ φέρε μου μιὰ κούπα γάλα νὰ δροσιστῶ, μουρμουράει ἡ ἀρρωστη.

Βγαίνει ὁ Βασίλης στὴν αὐλή, φωνάζει τὴν Κατερίνα, τῆς δίνει τὴν κούπα, τῆς βάζει καὶ μερικὲς πεντάρες στὴν χούφτα.

— Γλίγορα νὰ-φθησης, τῆς φωνάζει, ἐνῷ κείνη φεύγει τρέχοντας. ‘Ο σκύλος τηνὲ παίρνει ἀπὸ πίσω γιὰ συντροφιά.

Νύχτα βαθειά. Σιγαλιά. “Ολοι μέσα κοιμοῦνται.

‘Ο Βασίλης κάθεται στὸν κῆπο καταμόναχος, συλλογισμένος.

‘Η γὶς ἀχνίζει ἀκόμα, τὸ χῶμα καίει.

Τὸ φεγγάρι περνάει ἀπὸ πάνω του ἀργά, θλιμένο. Κάποιο τριζόνι τραγουδάει μέσα στὸ βάλτο.

— Σὰ σηκωθῇ καὶ δὲ βρῇ τὰ ζωντανά της, τί θὰ πῇ; Τί ζωὴ πιὰ εἶναι αὐτή; Σὰ σχλάβος δουλεύω χρόνια τούτη τὴ γίς. Ποῦναι τὰ χαῖρια μου, ποῦναι τὰ κόπια μου; ‘Ανάθεμά τηνε τέτοια ζωή! Νὰ εἴμαστε δίκαιοι, μᾶς εἴπε τὶς προάλλες ὁ Δεσπότης στὴν ἐκκλησιά. Δὲ βαρειέσαι, Δέσποτά μου!

Αναστέναξε και σκούπισε άπο τὸ κούτελό του τὸ ψημένο τὸν ίδρωτα μὲ τὴ χούφτα του τὴ ροζάρικη. Γύρισε τὸ κεφάλι του και κοίταξε πέρα. Τὸ νερὸν ἔτρεχε μέσα σταύλακια ποτίζοντας τάραποσίτια τοῦ γείτονά του τοῦ ἀρχοντα. Μὲ τὶς ὥρες και τὸ νερό, τοῦ Θεοῦ τὸ νεράκι. Ὡρες ποτίζει ὁ γείτονας ξέννοιαστα σὰ νὰ μὴν ἔχῃ σκοπὸν νὰ τὸ κόψῃ. Τονὲ βλέπει άπὸ μακρὺ μιὰ νὰ σηκώνεται, μιὰ νὰ σκύβῃ πάνω στάψηλὰ ἀραποσίτια του. Κάμπος ἀτέλειωτος!

Τάστερια κατεβήκανε. Ο πετεινὸς λάλησε.

— Αἱ, γείτονα, θέλουμε και μεῖς νὰ ποτίσουμε, βάζει μιὰ φωνὴ μέσα στὴ σιγαλιὰ τῆς νύχτας.

Καμμιὰ ἀπόκριση. Τὸ νερὸν γοργοκυλάει χαρούμενο κ' ἡ μονότονη μουσικὴ τοῦ αὐλακιοῦ ἀντισκόβει τὴ σιγαλιά. Κοιτάζει τάραποσίτια του. Διψᾶνε τὰ ἔρημα, καήκανε... Ή ὥρα πέρασε, τὴν ἔφαγε ὅλη ὁ γείτονας. Πότε νὰ ποτίσῃ πιὰ αὐτὸς ποῦ περιμένει ὁ παρακατιανός του νὰ πάρῃ τὸ νερό;

Φορτώνεται τὸ τσαπί, καθὼς τὸ κρατοῦσε στὰ χέρια, πηδάει τὸ φράχτη. Τὸ σκυλί τοῦ γείτονα ἀρχίζει νάλυχτάρι.

— Τί ζητᾶς ἐδῶ τέτοιαν ὥρα; ρωτάει ὁ γείτονας φοβισμένος.

— Τὶς ἀγελάδες μου μοῦ τὶς πῆρες γιατὶ σοῦ χρώσταγα, ἄμι τὸ νερὸν τοῦ Θεοῦ γιατί μοῦ τὸ κόβεις; Δὲ θέλουμε νὰ φᾶμε και μεῖς ψωμί; ρωτάει πνιγμένος άπὸ τὸ θυμό του.

Σωπαίνουνε κάμποσο.

— Πήγαινε άπὸ δῶ. Ο,τι μ' ἀρέσει θὰ κάνω, λόγο δὲ θὰ σου δώσω.

— Τὸ νερὸν σὲ ρωτάω γιατί μοῦ τὸ κόβεις; ξαναρωτάει.

Τὸ αἴμα τοῦ ἀνέβηκε τώρα στὸ κεφάλι.

— Σοῦ εἶπα πήγαινε άπὸ δῶ, ψωριάρη...

Σήκωσε τὸ τσαπί και τοῦ τὸ κατέβασε στὸ κεφάλι. Τὰ αἷματα κατεβήκανε στὰ μοῦτρα του, μούγκρισε κ' ἐπεσε χάμω, μέσα στάραποσίτια του.

— Φονιά, μούγκρισε.

— Κλέφτη, ψιθύρισε κεῖνος σὰ νᾶβγαλε κάποιο βάρος άπὸ πάνω του.

Τὸ φεγγάρι κοίταξε περίεργο.

Νόμισε πώς τὸν ξέκανε.

— Εφυγε τρέχοντας, πήδησε τὸ φράχτη. Τὸ πρωὶ οἱ στρατιῶτες ποὺ ψάχνανε, τόνε βρήκανε μέσα στὸν ἀχεριῶνα κάτω άπὸ κάτι δεμάτια σανό.

— Σκότωσες κοτζάμι νοικοκύρη, τοῦπε ἔνας στρατιώτης.

— Πάει ὁ πατέρας! ψιθύριζε ὁ Θύμιος βλέποντας τὸν πατέρα του νὰ τὸν παγάνουνε δεμένο πιστάγκωνα.

Τὰ μικρὰ του ματάκια ὀστράφτανε άπὸ τὴν ὁργὴ ποὺ τοῦ πλημμυρίζει τὸ μικρό του στῆθος τὴ σιγμὴ ἐκείνη· σφίγγει τὴ γροθιά του· κοιτάζει, κοιτάζει και κάτι παράξενες σκέψεις τοῦ

ἀνεβαίνουνε γιὰ πρώτη φορὰ στὸ κεφάλι .... Κάτι ξυπνάει μέσα του ....

— Βασίλη, Βασίλη; Μὰ δὲν ἀκοῦς πιά; φωνάζει μέσα ἀπὸ τὰ ροῦχα ἡ ἄρρωστη ....

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Ο ΕΡΩΣ ΚΑΒΑΛΛΑΡΗΣ

Ο τυφλὸς δ "Ερωτας
μέσ' στοὺς δρόμους γέλωτας
καὶ παιχνίδι γένουνταν
ὅπου κι' ἂν ἐφαίνουνταν.

Τοίχου - τοίχου σέργουνταν,
σκόνταφτε καὶ γέργουνταν,
ἔπεφτε, σηκώνουνταν,
μέσ' στής λάσπες χώνουνταν.

Γέροντες τὸν ὑβριζαν,
τὰ παιδιά τὸν σφύριζαν,
τὸ κατόπι τ' ἔτρεχαν
κι' δλοι τὸν κατέτρεχαν.

"Υστερα σταμάτησε
κ' ἐλαφρὰ μ' ἐπάτησε
καὶ στὴ γῆ τεντώθηκε
σὰ νὰ ἐνεκρώθηκε.

Φίλε, λέγει, πιάστηκα
καὶ κατακουράστηκα·
παρε με στὸν ὄμο σου
κι' ἄρχισε τὸ δρόμο σου.